

MINIMALNI STANDARDI ZA SAMODEJNO PREVERJANJE PRIMERNOSTI EUROBANKOVCEV

Ta priloga določa minimalne standarde za samodejno preverjanje primernosti eurobankovcev z napravami za obdelavo bankovcev.

V okviru preverjanja primernosti so neprimerni vsi eurobankovci, ki imajo kakršno koli poškodbo, v zvezi s katero je opredeljena obvezna zahteva, kakor je določeno v nadaljevanju.

Sprejemljiva stopnja tolerance za preverjanja primernosti z napravami za obdelavo bankovcev je 5 %. To pomeni, da lahko naprave napačno razvrstijo in sortirajo kot primerne največ 5 % eurobankovcev, ki ne izpolnjujejo meril primernosti.

Tabela 1: **Seznam meril sortiranja za samodejno sortiranje glede na primernost**

Poškodba	Opredelitev
1. Umazanija	Splošna razporeditev umazanije po celotnem eurobankovcu
2. Madež	Lokalizirana koncentracija umazanije
3. Popisan bankovec	Dodana podoba ali napis, ki je na kakršen koli način zapisan ali zaznamovan na eurobankovcu
4. Razbarvan bankovec	Pomanjkanje barve na delu eurobankovca ali na celotnem eurobankovcu, npr. opran eurobankovec
5. Raztrganina	Samo po sebi razumljivo
6. Luknja	Samo po sebi razumljivo
7. Okrnjenost	Eurobankovci, ki jim manjka del ali več delov vzdolž najmanj enega roba (v nasprotju z luknjami)
8. Popravila	Deli enega ali več eurobankovcev, spojeni z lepilnim trakom, lepilom ali kako drugače
9. Zmečkanine	Več naključnih pregibov
10. Mlahavost	Strukturno poslabšanje, katerega posledica je izrazito pomanjkanje trdnosti
11. Guba	Samo po sebi razumljivo
12. Prepognjen vogal	Samo po sebi razumljivo

Nadaljnje informacije o merilih sortiranja

1. Umazanija

Umazanija poveča optično gostoto eurobankovcev. Naslednja tabela določa največje povečanje gostote pri mejnih vzorcih v primerjavi z novimi eurobankovci, ki jo lahko imajo eurobankovci, da se razvrstijo kot primerni:

Tabela 2: Stopnje optične gostote

Apoen	Največje povečanje gostote pri mejnem vzorcu v primerjavi z novimi eurobankovci	Filter
5 EUR	0,06	Škrlatni
10 EUR	0,06	Škrlatni
20 EUR	0,08	Škrlatni
50 EUR	0,07	Škrlatni
100 EUR	0,07	Škrlatni
200 EUR	0,04	Škrlatni
500 EUR	0,04	Škrlatni

Eurobankovci, ki ne izpolnjujejo teh meril, so neprimerni. Banka Slovenije hrani referenčne eurobankovce, ki kažejo stopnjo umazanije, ki izhaja iz teh meril. Denzitometrična merjenja referenčnih eurobankovcev temeljijo na naslednjih merilih:

- Standard za merjenje gostote: ISO 5, dela 3 in 4
- Standard za filtre: DIN 16536
- Absolutna merjenja: standardna kalibracija (bela točka)
- Polarizacijski filter: vključen
- Odprtina: 3 mm
- Osvetljenost: D65/2
- Ozadje: standardna kalibracija z belo točko.

Povečanje gostote pri referenčnem bankovcu je najvišja vrednost med povprečji najmanj štirih merilnih točk, ki se izmerijo na sprednji in zadnji strani bankovca na nepotiskani površini, kjer ni nobene spremembe zaradi vodnega znaka.

2. Madež

Eurobankovci z lokalizirano koncentracijo umazanije v velikosti najmanj 9 mm krat 9 mm na nepotiskani površini ali najmanj 15 mm krat 15 mm na potiskani površini so neprimerni.

3. Popisan bankovec

Trenutno ni nobene obvezne zahteve za odkrivanje popisanih bankovcev.

4. Razbarvan bankovec

Razbarvanje eurobankovcev se lahko pojavi, npr. če so bili oprani ali izpostavljeni agresivnim kemičnim sredstvom. Tovrstne neprimerne eurobankovce je mogoče odkriti s slikovnimi ali ultravijoličnimi detektorji.

5. Raztrganina

Eurobankovci z razprtimi raztrganinami, ki jih trak(-ovi) za prenos bankovcev v napravi delno ali v celoti ne prekrije(-jo) so neprimerni, če je velikost raztrganine večja od spodaj navedene.

Tabela 3: **Raztrganina**

Smer	Širina	Dolžina
Navpično	4 mm	8 mm
Vodoravno	4 mm	15 mm
Diagonalno	4 mm	18 mm*

* Dolžina se izmeri tako, da se od vrha raztrganine do roba bankovca, kjer se raztrganina začne, potegne ravna črta (pravokotna projekcija), ne pa z merjenjem dolžine same raztrganine.

6. Luknja

Eurobankovci z luknjami, ki jih trak(-ovi) za prenos bankovcev v napravi delno ali v celoti ne prekrije(-jo) so neprimerni, če je luknja večja od 10 mm².

7. Okrnjenost

Eurobankovci, katerih dolžina je zmanjšana za najmanj 6 mm ali katerih širina je zmanjšana za najmanj 5 mm, so neprimerni. Vsa merjenja se nanašajo na razlike glede na nominalne dolžine in širine eurobankovcev.

8. Popravila

Popravljen eurobankovec je ustvarjen s spojitvijo delov eurobankovca(-ev), npr. z uporabo lepilnega traku ali lepila. Eurobankovec z lepilnim trakom, ki pokriva površino, večjo od 10 mm krat 40 mm, in je debelejši od 50 µm, je neprimeren.

9. Zmečkanine

Zmečkani eurobankovci se lahko običajno prepoznajo po zmanjšani stopnji njihove odsevnosti ali trdnosti. Tukaj ni nobene obvezne zahteve.

10. Mlahavost

Kolikor je mogoče, se eurobankovci z zelo malo trdnosti sortirajo kot neprimerni. Ker je mlahavost običajno povezana z umazanijo, mlahave eurobankovce praviloma odkrijejo tudi senzorji za umazanijo. Tukaj ni nobene obvezne zahteve.

11. Guba

Zgubane eurobankovce lahko zaradi njihove zmanjšane dolžine ali širine odkrijejo senzorji, ki preverjajo velikost eurobankovcev. Poleg tega jih lahko odkrijejo senzorji za debelino. Vendar pa se zaradi tehničnih omejitev lahko prepoznajo in so neprimerne samo gube, ki izpolnjujejo merila, določena za okrnjenost, tj. gube, katerih posledica je zmanjšanje dolžine za več kot 6 mm ali zmanjšanje širine za več kot 5 mm.

12. Prepognjen vogal

Eurobankovec, ki ima prepognjen vogal s površino več kakor 130 mm² in z dolžino krajšega roba več kakor 10 mm, je neprimeren.